

Agnieszka Ostrowska-Metelska

Przegląd czasopism prawniczych

Palestra 40/3-4(459-460), 224-230

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD CZASOPISM PRAWNICZYCH

Państwo i Prawo z. 12, 1995 r.

„W dyskusji nad nową konstytucją Rzeczypospolitej należy podnieść problem zapewnienia jednostce skuteczniejszych niż dotychczas środków ochrony jej praw, odpowiadających standardom istniejącym w demokratycznych państwach prawnych. Do najważniejszych wśród tych środków należy zaliczyć skargę konstytucyjną” – pisze Bogusław Banaszak w artykule pod tytułem „Skarga konstytucyjna”. Autor przedstawia instytucję skargi konstytucyjnej w krajach Europy Zachodniej i stwierdza, że wprowadzenie w Polsce skargi konstytucyjnej stanowić będzie ważny element kształtowania świadomości prawnej jednostki w okresie transformacji ustrojowej. O roli mediacji w systemie wymiaru sprawiedliwości pisze Cezary Kulesza, pokazując mocne i słabe strony rozwiązywania sporów za pomocą tego środka w różnych krajach świata. Eleonora Zielińska przybliży czytelnikowi problemy konferencji Narodów Zjednoczonych w Pekinie, która była poświęcona sprawom kobiet. Dokumentem przyjętym przez konferencję stała się Platforma Działania zobowiązująca organizacje międzynarodowe do udzielania pomocy różnym krajom w zakresie realizacji postanowień. Stałe pozycje: recenzje, sprawozdania, orzeczenia.

Przeгляд Prawa Handlowego nr 11, 1995 r.

Jednym z istotniejszych problemów na tle stosowania kodeksu handlowego jest znaczenie art. 196 k.h. Różnie jest interpretowane ustanie funkcji oraz wygaśnięcie mandatu członka zarządu spółki z o.o. Kwestią mandatu a kadencji zarządu członka spółki z o.o. zajmuje się w swoim artykule Jan Brol. O kapitałowych aspektach przekształcania spółek pisze Artur Zawadowski. Odwołując się do poglądu Sądu Najwyższego pisze: „Traktując pogląd Sądu Najwyższego jako punkt wyjścia dla dalszych rozważań należy przyjąć, że jedynym sposobem, w jaki można by dokonywać określenia kapitału spółki przekształconej na poziomie wyższym niż kapitał spółki przekształconej jest umieszczenie odpowiedniego postanowienia w projekcie statutu spółki akcyjnej”. Andrzej Wiśniewski polemizuje z wcześniej zamieszczonym na łamach pisma tekstem J. Kraussa, J. Modrzejewskiego i W. Opalskiego na temat odwoływania członków rad nadzorczych spółek akcyjnych.

Przegląd Prawa Handlowego nr 12, 1995 r.

Adam Szpunar analizuje zagadnienia związane z legitymacją weksla w artykule: „O legitymacji formalnej wynikającej z weksla”. W tekście czytamy: „Celem niniejszych uwag jest wyjaśnienie różnorodnych zagadnień, wiążących się w ten lub inny sposób z legitymacją formalną w prawie wekslowym. Trzeba pamiętać, że kwestie te są wplecione w sieć ogólnej problematyki papierów wartościowych. Dlatego należy je ująć w rozleglejszej perspektywie. Nie wystarcza operowanie tylko przykładową kazuistyką”. W pracy Michała Romanowskiego można znaleźć wiele cennych informacji na temat charakteru prawnego zleceń maklerskich. A przecież „makler ze względu na szczególną rolę, jaką przypisuje mu ustawodawca, powinien być traktowany jako osoba tzw. zaufania publicznego, ciesząca się niezwykle wysokim prestiżem społecznym. Dlatego niezbędne jest włączenie się doktryny prawnej w kształtowanie wizerunku, zwyczajów tego zawodu oraz w analizę prawną stosunków kontraktowych łączących dom maklerski z inwestorami”. Robert Fronc porusza ważny temat roszczenia o zaniechanie działań stanowiących nieuczciwą konkurencję. Utrzymaniu w uczciwych granicach rywalizacji między przedsiębiorcami służy ustawa z 16 kwietnia 1993 roku o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Autor analizując temat sięga do przepisów tej ustawy i kodeksu cywilnego. W stałym dziale „Konsultacje Prawne” redakcja przedstawia wyrok sądu polubownego dotyczący konfliktu między spółką cywilną a bankiem.

Glosa nr 11, 1995 r.

„Cesja wierzytelności a ustawowy system gwarantowania depozytów” to tytuł tekstu Marka Grzybowskiego i Marka Safjana. Aleksander Chłopecki zajmuje się problemem roszczenia o wydanie dokumentu akcji w świetle przepisów prawa. Celem artykułu, jak pisze autor, jest określenie relacji między przepisami kodeksu handlowego a normami ustawy o publicznym obrocie, które odnoszą się do kwestii roszczenia akcjonariusza o wydanie dokumentu akcji. Wśród orzeczeń i glos: „Odpowiedzialność podatkowa nabywcy majątku podatnika”, „Prawidłowość podatkowej księgi przychodów i rozchodów a zwolnienia od podatku”, „Statutowe kompetencje organów banku w stanie jego likwidacji”.

Glosa nr 12, 1995 r.

„Underwriting, znany także w Polsce jako tzw. gwarancja emisji, pojawia się coraz częściej w publicznym obrocie papierami wartościowymi” – pisze Andrzej W. Wiśniewski w artykule pod tytułem

„Wybrane problemy tak zwanej gwarancji emisji”. W tekście znajdziemy rozważania na temat rodzajów, charakteru prawnego underwritingu, podmiotowej dopuszczalności pojęcia subemisji w obrocie publicznym, subemisji a prawa akcyjnego.

„Karnoprawna ochrona publicznego obrotu papierami wartościowymi” to tytuł tekstu Andrzeja Fołtyna. Wraz z rozwojem międzynarodowych rynków kapitałowych wyraźnie nasilają się tendencje penalizacyjne. Polska ustawa z 22 marca 1991 r. – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych korzysta z doświadczeń państw zachodnich, penalizując czyny godzące w bezpieczeństwo obrotu papierami wartościowymi. Orzeczenia i glosy, wśród których znajdziemy „Konstytucyjność artykułów 52 i 53 Prawa Bankowego”.

Monitor Prawniczy nr 11, 1995 r.

Adopcje zagraniczne są od wielu lat tematem bulwersującym opinię publiczną. Elżbieta Holewińska-Łapińska zajmuje się nowelizacją norm o przysposobieniu, która obowiązuje od 19 października 95 r. Zgodnie z aktualnym stanem prawnym istnieje zasada pierwszeństwa przysposobienia małoletniego obywatela polskiego, o polskiej narodowości, przez osobę o polskiej narodowości, stale zamieszkałą w Polsce, przed tzw. „adopcją zagraniczną”. O przestępstwach stypizowanych w ustawie o obligacjach pisze Ryszard Zakrzewski. Jerzy Jacyszyn porusza kwestie prawne związane z reprezentacją upadłego przedsiębiorstwa. Bogaty wybór orzecznictwa: wpis hipoteki przymusowej, legitymacja bierna w sprawie o ustalenie własności samochodu, działalność gospodarcza gminy. Bardzo ważny społecznie artykuł pod tytułem „Prawne formy zabezpieczenia kredytów – poręczenie cywilne” zawierający wzory poręczeń pióra Małgorzaty Kamińskiej.

Monitor Prawniczy nr 12, 1995 r.

Lech Gardocki zajmuje się najnowszymi zmianami w Kodeksie karnym. Najważniejszą zmianą o charakterze depenalizacyjnym jest wprowadzenie ustawowego moratorium na wykonywanie kary śmierci. W związku z tym moratorium pozostaje wprowadzenie do kodeksu karnego kary dożywotniego pozbawienia wolności. Nowelizacja wprowadza także zmiany co do podstaw orzekania kary grzywny i jej wysokości. Inne uregulowania dotyczą: recydywy, przedawnienia – ściąganie zbrodni przedawniać się będzie po 35, a nie po 20 latach, również przedłużeniu uległo przedawnienie przy najpoważniejszych skazaniach. Wprowadzono do kodeksu nowy przepis wykluczający stosowanie ustawy względniejszej w stosunku do czynów już popełnionych. Dla

przestępstw popełnionych przez funkcjonariuszy publicznych w okresie od 1 stycznia 1944 do 31 grudnia 1989 bieg przedawnienia rozpoczyna się 1 stycznia 1990 roku. Kilka zmian dotyczy też części szczególnej. Dalszy ciąg omówienia zmian w prawie adopcyjnym przez Elżbietę Holewińską-Łapińską. O zwolnieniu od cła spółek z udziałem zagranicznym piszą Elwira Marszałkowska-Krześ i Sławomir Krześ. Ciekawe dodatki: Edukacja Prawnicza i Biuletyn Ustawodawczy.

Monitor Podatkowy nr 12, 1995 r.

Ryszard Zakrzewski i Wiesław Jasiński piszą o systemie gwarantowania depozytów bankowych. Szczególne zasady w zakresie VAT dotyczące podmiotów zagranicznych stanowią przedmiot rozważań Juliusza Kamińskiego. „Zachodzące w polskim systemie podatkowym zmiany mają na celu przede wszystkim zwiększenie dochodów państwa i dostosowanie obowiązujących przepisów do wymogów stawianych Polsce przez różne stowarzyszenia i organizacje międzynarodowe”. Tą myślą zaczyna swój artykuł Paweł Smoleń. Autor zauważa jednak to, o czym wielu teoretyków prawa finansowego nie pamięta. Zmiany, często konieczne w przepisach podatkowych, wywierają nieraz niekorzystny wpływ na polskie rodziny. Właśnie sytuacji rodziny w zakresie opodatkowania spadków i darowizn jest poświęcony niniejszy artykuł. Bogate orzecznictwo w zakresie: prawa podatkowego, prawa celnego.

Rejent nr 11, 1995 r.

Przelew na zabezpieczenie coraz częściej występuje w obrocie gospodarczym. Służy różnym celom – zabezpieczeniu kredytu udzielonego zbywcy przez nabywcę wierzytelności lub zabezpieczeniu pożyczki. „Złożony charakter tej instytucji – pisze Adam Szpunar – zachęca do podjęcia próby wyjaśnienia najważniejszych zagadnień wiążących się z nią w prawie polskim”. W artykule o przelewie na zabezpieczenie znajdziemy wszechstronną analizę stanowiska doktryny i orzecznictwa. Stanisław Rudnicki publikuje artykuł: „Systemy ksiąg wieczystych i zabezpieczeń majątkowych na nieruchomości w większości krajów europejskich”. W przeglądzie orzecznictwa m.in.: warunki formalno-prawne testamentu własnoręcznego, przekształcenie spółdzielczego prawa do lokalu a dorobek małżonków.

Rejent nr 12, 1995 r.

Józef Iwulski i Jerzy Kwaśniewski rozpatrują różne sytuacje prawne związane ze zwrotem wywłaszczonej nieruchomości. O bardzo ważnej

i budzącej wiele kontrowersji sprawie egzekucji wierzytelności przelanych na rzecz banku pisze Wojciech Dubis. Autor, między innymi, omawia problem związany ze zmianą prawa bankowego, która doprowadziła do rozciągnięcia przywilejów egzekucyjnych wobec dłużników również na banki prywatne. Te przywileje egzekucyjne banków w obecnym kształcie budzą wiele zastrzeżeń, toteż poszukuje się kompromisowego wyjścia, między innymi przez modyfikację procedury, w jakiej banki wystawiają tytuły wykonawcze. Być może, konieczność uzyskiwania dla tych tytułów sądowych klauzul wykonalności doprowadziłaby do większego zdyscyplinowania postępowania banków, a dłużnicy mieliby łatwiejszą możliwość obrony, przez wniesienie zażalenia na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności. Wśród orzecznictwa interesujące orzeczenie SN interpretujące szeroko podstawę prawną hipoteki przymusowej.

Kwartalnik Prawa Prywatnego z. 2, 1995 r.

„Sprawa odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przez zawalenie się budowli lub oderwanie się jej części ma bardzo doniosłe znaczenie i interesuje szerokie kręgi społeczeństwa” – pisze Adam Szpunar. Podstawowe znaczenie ma art. 434, ale musi on być rozpatrywany z pozostałymi przepisami prawa cywilnego. Autor przedstawia stanowisko doktryny i judykatury w omawianej kwestii. „Nieruchomość wspólna według ustawy o własność lokali” to tytuł pracy Edwarda Gniewka. Problematyka nowej ustawy z 24 czerwca 1994 r. wzbudza duże zainteresowanie doktryny, bo ukazało się już kilka prac na ten temat. Autor analizuje rozwiązania prawne przyjęte w nowej ustawie. Historią prawa o aktach stanu cywilnego zajmuje się Krzysztof Krasowski, przybliżając czytelnikom okres II Rzeczypospolitej.

Kwartalnik Prawa Prywatnego z. 3, 1995 r.

Leszek Leszczyński pisze o „Właściwości posługiwania się klauzulami generalnymi w prawie prywatnym”. Autor zauważa: „Wymogi dobrej wiary, dobre obyczaje, porządek lub interes publiczny, dobro publiczne lub powszechne, względy słuszności, zasady uczciwości lub przyzwoitości, zasady prawidłowej gospodarki czy gospodarcze przeznaczenie rzeczy należą do najczęściej powoływanych w kodeksach klauzul, ukierunkowując odesłania na oceny i reguły moralne lub na kryteria racjonalnego gospodarowania”. Jacek Napierała zajmuje się ważną kwestią obowiązku przeciwdziałania szkodzie przez wierzyciela. Problem ten nabiera znaczenia w międzynarodowej wymianie towarów w związku z podpisaniem przez Polskę konwencji Narodów Zjed-

noczonych o umowach międzynarodowych sprzedaży towarów. „Stosunki majątkowe między małżonkami w świetle aktów międzynarodowych” to tytuł pracy Andrzeja Dyoniaka.

Przegląd Podatkowy nr 12, 1995 r.

Zamiana uregulowana artykułem 603 k.c. jest jednym z przedmiotów opodatkowania podatkiem od towarów i usług wymienionym w ustawie z 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowym. W ujęciu tej ustawy opodatkowaniu podlega: zamiana towarów, usług oraz zamiana usługi na towar i towaru na usługę. Problemy związane z zamianą a VAT-em analizują Hanna Majszczyk i Michał Stolarek. O przekształcaniu podmiotów gospodarczych pisze Hanna Litwińczuk w artykule „Wniesienie przedsiębiorstwa do spółki”. Kwestie związane z podatkiem dochodowym we wszelkich dziedzinach działalności twórczej omawiają Julian Jezioro i Bogusław Sołtys. Ponadto orzeczenia i glosy z zakresu podatków, wyjaśnienia pytań prawnych dotyczących cel i dewiz. Rzecznik Praw Obywatelskich przedstawia spór z Ministrem Finansów dotyczący opodatkowania rodzin podatkiem dochodowym.

Orzecznictwo Sądów Polskich z. II, 1995 r.

Ciekawy zbiór wybranych orzeczeń Sądu Najwyższego, Sądów Apelacyjnych oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Prawo Asekuracyjne nr 4, 1995 r.

Numer został poświęcony znowelizowanej ustawie o działalności ubezpieczeniowej i zawiera ujednolicony tekst ustawy z 28 lipca 1990 r. O zmianach w stanie prawnym regulującym ubezpieczenia społeczne pisze Andrzej Wąsiewicz. Warunki podejmowania działalności ubezpieczeniowej analizuje Aldona Wnęk. Marian Łohutko przedstawia ewolucję przepisów karnych związanych z ubezpieczeniami osobowymi i majątkowymi, a Elżbieta Mączyńska zajmuje się ubezpieczeniami w rządowym programie „Strategia dla Polski”. Ponadto przegląd orzecznictwa ubezpieczeniowego.

Prawo Bankowe nr 4, 1995 r.

„Umowa rachunku bankowego a zasada swobody kontraktowania” – zagadnienia wybrane dotyczące tego problemu omawia Wojciech Pyziół. „Spór o kształt prawny przywilejów bankowych przewidzia-

nym w przepisach Prawa bankowego toczy się już od dawna. Instytucja potrącenia ukształtowana w art. 52 Prawa bankowego budziła zawsze z pewnością mniej zastrzeżeń w literaturze i orzecznictwie niż inne szczególne uprawnienia banków, przewidziane zwłaszcza w przepisie art. 53 Prawa bankowego z 1989 r.” – pisze Mirosław Bączyk w artykule „Potrącenie na podstawie przepisu art. 52 Prawa bankowego”. Artykuł „Polski rynek dewizowy – aspekty prawne” Mariusza Aleksandrowicza, Marka Grzybowskiego, Sławomira Jędrzejewskiego wyczerpująco przedstawia tytułowy problem.

Opracowała: Agnieszka Ostrowska-Metelska